

Lukiolaisten sijoittajakoulu

Osakkeiden ostajan muistilista

1. Etsi itsellesi sopiva sijoituskohde

Osakkeita ei pidä ostaa hätiköiden. Kun etsit itsellesi sopivia sijoituskohteita, suhteuta aina osakkeen hinta yrityksen liiketoiminnan arvoon. Markkinoiden parhaat yritykset voivat olla kehoja sijoituskohteita, jos niistä joutuu maksamaan liikaa. Toisaalta taantuva yritys on harvemmin hyvä sijoituskohde, vaikka sen osakkeita saisi halvalla. Vertaa osakkeen hintaa mahdollisiin tuottoihin ja riskeihin. Pidä mielessä sijoitussuunnitelmasi ja aiemmat hankintasi, jotta osake tukee pitkän tähtäimen tavoitteitasi ja salkun hajautusta.

Sopivaa osaketta etsiessä voi hyödyntää välittäjien tarjoamia palveluita, joissa pörssiyrityksiä voi listata erilaisten tunnuslukujen mukaan. Tällaisia ovat mm. P/E- ja P/B-luku, osinkotuotto, osakkeen historiallinen tuotto ja vaihto. Kun houkuttelevalta vaikuttava osake on löytynyt, perehdy yritykseen tarkemmin, niin tiedät, mihin olet rahasi sijoittamassa. Kotiläksyt tehnyt sijoittaja nukkuu yönsä paremmin. Lisätietoa voi hakea yrityksen sivuilta tai analyytikkojen kirjoituksista.

The screenshot shows the Nordnet website interface. At the top, there is a navigation bar with the Nordnet logo and several menu items: Sivuni, Pörssit ja markkinat, Palvelut, Opi ja inspiroidu, and Asiakaspalvelu. A search bar on the right contains the text 'Etsi'. Below the navigation bar, the page title is 'Osakkeet' and there is a link 'Opi lisää osakkeista'. The main content area features a navigation menu with 'Kurssit', 'Tuotto', 'Avainluvut', and 'Kalenteri', where 'Tuotto' is selected and circled in red. Below this, there is a search bar for 'Haku' with the placeholder 'ISIN / Nimi'. To the right of the search bar are dropdown menus for 'Markkina' (Suomi) and 'Listat' (3 valittu). A table of stock data is displayed, with columns for 'Nimi', 'Tänään %', and performance metrics for 'YTD', '1 v', '3 v', and '5 v'. A dropdown menu is open over the 'Listat' section, showing options: 'Nasdaq Helsinki Large Cap' (checked), 'Nasdaq Helsinki Mid Cap' (checked), 'Nasdaq Helsinki Small Cap' (checked), 'First North Suomi' (unchecked), and 'OMXH25' (unchecked). The table lists several companies, including Talenom Oyj, Tecnotree Corporation, Boreo Oyj, Revenio Group Corporation, Marimekko Corporation, Incap Corporation, and Neste Corporation, with their respective performance percentages.

Nimi	Tänään %	YTD	1 v	3 v	5 v
Osta Myy Talenom Oyj	-0,45%	-10,83%	+91,71%	+487,75%	+1 497,82%
Osta Myy Tecnotree Corporation	+7,79%	+17,90%	+286,05%	+730,00%	+634,51%
Osta Myy Boreo Oyj	+2,98%	+41,16%	+176,67%	+406,10%	+617,99%
Osta Myy Revenio Group Corporation	-0,08%	+18,79%	+144,88%	+339,34%	+594,77%
Osta Myy Marimekko Corporation	-0,59%	-2,14%	+6,34%	+7,82%	+10,43%
Osta Myy Incap Corporation	-7,56%	+14,44%	+48,97%	+98,08%	+95,39%
Osta Myy Neste Corporation	-3,15%	+0,28%	+6,80%	-13,52%	-14,81%

2. Tutustu osakkeen tarjouskirjaan

Pörssi on julkinen kauppapaikka. Mikäli osto- tai myyntitoimeksianto ei heti toteudu, se jää pörssiin julkiseksi osto- tai myyntitarjoukseksi, johon muut sijoittajat voivat tarttua. Pörssi on tavallaan käytettyjen osakkeiden kirpputori, josta löytyvät erikseen ostetaan ja myydään palstat. Toteutumattomia toimeksiantoja voi tarkastella osakkeen tarjouskirjasta. Siihen on listattu viisi parasta osto- ja myyntitarjoustasoa. Tarjouskirja antaa osviittaa siitä, millä hinnalla osaketta voi ostaa tai myydä pörssissä. Mikäli tarjouksia on vähän, osakkeen hinta on altis muuttumaan hyvinkin nopeasti, jos joku tekee ison osto- tai myyntitoimeksiannon.

Mitä enemmän osakkeella käydään kauppaa, sitä helpommin sitä voi ostaa tai myydä pörssissä. Puhutaan osakkeiden likviditeetistä. Suurten yritysten osakkeilla on paljon likviditeettiä eli niillä käydään runsaasti kauppaa. Tämä on sijoittajan näkökulmasta hyvä asia, sillä osakkeesta pääsee tarvittaessa helposti eroon ilman, että myyntitoimeksianto vaikuttaa osakkeen hintaan. Äärimmäisessä tapauksessa yrityksellä voi olla niin huono likviditeetti, ettei sillä käydä päivittäin juuri lainkaan kauppaa. Tällaista osaketta voi olla hankala myydä hyvällä hinnalla. Samasta syystä epälikvidejä osakkeita voi joskus saada huokeaan hintaan, jos toinen sijoittaja on pakotettu myymään omistuksiaan huonolla hinnalla. Muista huomioida likviditeettiriski, jos päätät ostaa pienen yrityksen osakkeita.

Suuryritysten osakkeiden tarjouskirja voi muuttua nopeasti, sillä ostajia ja myyjiä on paljon. Iso osa tästä kaupankäynnistä on erilaisten algoritmien eli robottien tekemää. Tietokoneiden etu on nopeus, sillä ne kykenevät analysoimaan markkinatietoa sekunnin murto-osissa. Algoritmit pyrkivät näin ennustamaan hinnanmuutoksia, jotta ne voivat tehdä nopealla kaupankäynnillä rahaa. Myös institutionaaliset sijoittajat ja treidaajat käyvät paljon kauppaa. Tarjouskirjan tiedot voivat olla jo vanhentuneita siinä vaiheessa, kun yksityissijoittaja ehtii näppäillä oman toimeksiantonsa. Tarjouskirja onkin vain suuntaa antava työkalu. Toimeksiantoa tehdessä ei kannata pihtailla, jos haluaa olla varma, että se menee läpi. Hyvä peukalosääntö on tarjota varmuuden vuoksi 1–2 % yli nykyisen hintatason. Tämä ei tarkoita sitä, että ostaisit osaketta ylihintaan, sillä välittäjä pyrkii etsimään sinulle mahdollisimman edulliset osakkeet.

Pienillä yrityksillä on usein heikko likviditeetti. Vaikka tähän sisältyy riskejä, se tarjoaa piensijoittajille mielenkiintoisen edun. Pienten yritysten osakkeiden vaihto on niin vähäistä, etteivät suuret institutionaaliset sijoittajat ole kiinnostuneita niistä. Esimerkiksi eläkerahastot tekevät miljoonien eurojen kauppoja. Tämän kokoluokan ostotoimeksianto nostaisi vikkelaasti pienen yrityksen osakkeen hinnan pilviin. Samasta syystä robotit ymmärtävät pitää näppäinsä erossa *small cap* -yrityksistä. Ne ovat aivan liian arvaamattomia algoritmeille. Pieniä yrityksiä analysoidaan markkinoilla vähemmän ammattisijoittajien toimesta. Siksi niiden seasta voi löytyä alihinnoiteltuja helmiä, jotka tarjoavat piensijoittajalle tilaisuuden ylituottoon.

3. Tee toimeksianto

Toimeksiannon jättäminen on yksinkertaista. Sijoittajan pitää vain päättää, kuinka monta osaketta hän haluaa hankkia ja mikä on korkein hinta, jonka hän on valmis niistä maksamaan. Vastaavasti osakkeita myydessä pitää antaa matalin hinta, jolla niistä on halukas luopumaan. Välittäjä pyrkii kuitenkin toteuttamaan kaupat aina asiakkaansa näkökulmasta parhaalla mahdollisella hinnalla.

Välittäjä pyrkii hankkimaan osakkeet mahdollisimman edullisesti, vaikka asiakas olisi valmis maksamaan enemmän. Tässä tapauksessa osakkeet ostetaan hinnalla 38,32 e/kpl.

Määrä	Osto	Myynti	Määrä
65 268	38,32	38,32	60 152
0	0,00	0,00	0
0	0,00	0,00	0
0	0,00	0,00	0
0	0,00	0,00	0
65 268			60 152

Osta

Tili
Seppo Sijoittaja - 12345678

Käytettävissä 630,00 EUR
Omitukseni 0 kpl

Toimeksiantotyyppi
Normaali

Määrä 10 Kursi 40,00

Voimassaolo
to 6. toukok.

Välityspalkkio 9,00 EUR
Yhteensä: 409,00 EUR

Peruuta Osta

Toimeksianto on voimassa 6. toukokuuta saakka, jolloin se raukeaa. Välityspalkkio peritään, vaikka toimeksianto ei toteutuisi kokonaan (eli osa osakkeista jäisi ostamatta).

Käteistilillä on riittävästi varoja kaupaa ja välityspalkkiota varten.

Seppo Sijoittaja on ostamassa 10 kpl Konecranes Oyj:n osakkeita maksimihintaan 40,00 e/kpl.

Välityspalkkio on 9,00 euroa. Sen joutuu maksamaan vain, jos toimeksianto toteutuu.

Osakkeiden ostamisesta ja myymisestä joutuu maksamaan välityspalkkion. Kulujen suuruus riippuu välittäjästä ja asiakkuudesta. Palveluntarjoajien palkkioita kannattaa vertailla ennen kuin avaa arvo-osuus- tai osakesäästötilin suoria osakeostoja varten. Jotkut suomalaiset pankit perivät prosentuaalista palkkiota (esim. 1 tai 2 %), jonka määrä on suhteessa ostettujen osakkeiden arvoon. Tällainen järjestely sopii hyvin piensijoittajille, jotka tekevät osakeostoja pienissä erissä. Toisilla pankeilla on kiinteä palkkio (esim. 9 euroa/kauppa). Kiinteän välityspalkkion kanssa on syytä olla varovainen. Hyvä ohjenuora on se, ettei välityspalkkio saisi koskaan olla yli 1–2 % osakkeiden kokonaishinnasta. Yllä olevassa esimerkissä välityspalkkio (9,00 euroa) on 2,25 % hankittujen osakkeiden arvosta (400 euroa). Se on melko korkea. Osakkeita kannattaisi ostaa (tai myydä) tällä palkkioitasolla vähintään 900 euron erissä.

On olemassa myös erityisiä toimeksiantoja, jotka toteutuvat ainoastaan tiettyjen ehtojen vallitessa. Yleensä piensijoittajat pärjäävät hyvin tavanomaisilla toimeksiannoilla, mutta tietyissä tilanteissa nämä voivat olla hyödyllisiä. Alla on lyhyet kuvaukset Nordnetin tarjoamista erityisistä toimeksiannoista.

Fill and Kill

"Niin paljon mahdollista kuin heti". Välittäjä ostaa/myy heti niin monta osaketta, kuin kykenee annetuilla rajahinnoilla. Kaupat tehdään siis senhetkisen pörssin tarjoustilanteen mukaan. Mikäli kaikkia osakkeita ei saada hankittua/myytyä, pörssiin ei jää osto-/myyntitarjousta jäljelle jäävistä osakkeista. Tällainen toimeksianto voi olla kätevä, jos sijoittaja ei halua sitoa käteisvarojaan pidemmäksi aikaa odottamaan mahdollisia kauppia. Toimeksianto on käytössä vain pohjoismaisissa pörseissä.

Fill or Kill

"Kaikki tai ei mitään." Välittäjä toteuttaa toimeksiannon ainoastaan, jos hän kykenee hankkimaan/myymään kaikki osakkeet välittömästi. Jos se ei onnistu, toimeksianto jää kokonaan toteutumatta. Tämä voi olla hyödyllinen toimeksianto, jos yrittää myydä tai ostaa pienen yrityksen osakkeita, joissa on heikko likviditeetti. Jos haluaisin myydä esimerkiksi 30 osaketta ja toimeksianto toteutuisi vain viiden osakkeen osalta, välityspalkkio voisi nousta suhteettoman suureksi. Toimeksianto on käytössä vain pohjoismaisissa pörseissä.

Stop Loss

Toimeksiäntö, joka aktivoituu, kun osakkeen hinta pörssissä saavuttaa jonkun ennalta määrätyn tason. Tällä toimeksiannolla voi rajoittaa omia tappioita, kotiuttaa voittoja tai saalistaa edullisia hintoja. Se voi olla hyödyllinen työkalu, jos on ostanut riskialttiita osakkeita, joiden arvo on

vaarassa äkillisesti syöksyä, eikä sijoittajalla ole aikaa seurata itse kurssia. Tällöin välittäjän pitää toimia sijoittajan puolesta nopeasti, jotta tappiot jäävät vähäisiksi. Esimerkki Stop Loss -toimeksiannosta: mikäli osakkeiden arvo tippuu alle 5,00 e/kpl, myy kaikki omistamani osakkeet hinnalla millä hyvänsä (rajahinta 0,00 euroa).

Liukuva Stop Loss

Tässä on sama periaate kuin yllä, mutta ennalta määrätty arvo, jossa toimeksiäntö aktivoituu, riippuu osakkeen hinnan kehityksestä. Voisin esimerkiksi antaa välittäjälle liukuvan Stop Loss -myyntitoimeksiannon, jonka mukaan osakkeet pitää tarjota myytäväksi, jos niiden hinta tippuu yli 30 % korkeimmasta toteutuneesta kurssista.

Jäävuori

Jäävuoritoimeksiäntöjä voi antaa vain, jos kaupan kokonaisarvo ylittää 10 000 euroa. Jäävuori pilkkoo toimeksiannon pienempiin osiin siten, ettei siitä näy julkisesti tarjouskirjassa kuin yksi osa kerrallaan. Näin muut sijoittajat eivät saa tietää, kuinka monta osaketta toimeksiannon tekijä on todellisuudessa halukas myymään/ostamaan. Poikkeuksellisen suuri toimeksiäntö saattaa ohjata osakkeen arvoa pörssissä ja esimerkiksi algoritmit reagoivat niihin herkästi. Jos vaikkapa eläkerahasto ilmoittaisi ostavansa 100 000 osaketta hintaan 6,50 euroa, olisi selvää, että matalammalla hinnalla kyseistä osaketta olisi turha yrittää hankkia. Tämä nostaisi (ainakin hetkellisesti) kyseisen osakkeen hintaa, sillä kaikki osaketta haluavat joutuisivat tarjoamaan enemmän kuin eläkerahasto.

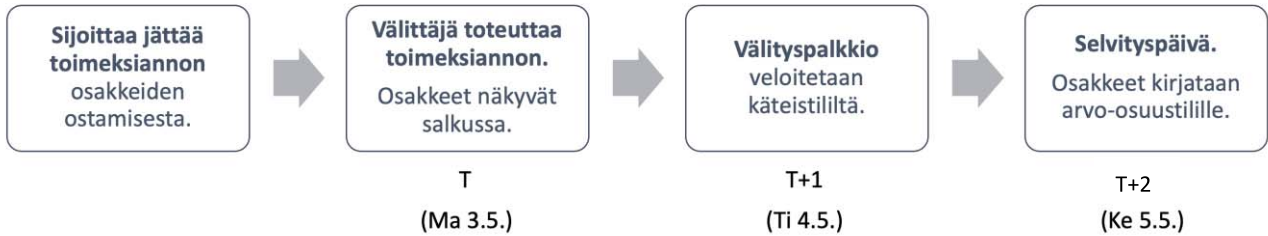
4. Seuraa toimeksiannon toteutumista

Välityspalkkio peritään ainoastaan toteutuneista toimeksiannoista. **Jos sinua alkaa kaduttaa, voit huoletta peruuttaa jo antamiasi toimeksiäntöjä**, mikäli yhtään kauppaa ei ole vielä tehty. Tästä ei seuraa sinulle minkäänlaisia kuluja. Mikäli välittäjä on jo toteuttanut osan toimeksiannosta, välityspalkkio pitää harmillisesti maksaa. Osakkeilla ei ole palautusoikeutta. Välityspalkkio peritään usein vasta toimeksiannon toteutumista seuraavana päivänä. Varmista, että sinulla on tilillä riittävästi käteisvaroja veloitusta varten.

Pörssikauppojen **selvityspäivä** on kaksi päivää kaupantekopäivän jälkeen. Selvityksestä vastaa **arvopaperikeskus Euroclear Finland Oy**, joka hallinnoi Suomessa osakkeiden arvo-osuusjärjestelmää. Kaikkien pörssissä kaupattavien osakkeiden ja joukkovelkakirjojen omistusoikeudet on merkitty tähän järjestelmään. Selvityksessä osakkeille merkitään uusi omistaja ja vanhalle omistajalle siirretään tarvittavat käteisvarat. Arvopaperikeskus vastaa käytännössä siitä, että ostaja saa osakkeet itselleen ja myyjä saa itselleen sovitun kauppahinnan.

Jos ostat osakkeita maanantaina (**T**), kaupan selvityspäivä on kaksi arkipäivää myöhemmin keskiviikkona (eli **T+2**). Vaikka osakkeet näkyvät välittömästi salkussasi, ne kirjataan virallisesti arvo-osuustilillesi vasta selvityspäivänä. **Osakkeet voi silti myydä heti, vaikka niitä ei olekaan vielä kirjattu arvopaperikeskuksessa omistukseesi**. Selvityspäivän huomioiminen on tärkeää lähinnä silloin, kun olet kiinnostunut osinko- tai merkintäoikeuksista. Osakkeen omistus pitää olla kirjattu arvopaperikeskuksen järjestelmään sillä hetkellä, kun osakkeen osinko- tai merkintäoikeus täsmäytetään (Suomessa osinko-oikeus täsmäytetään kaksi päivää yhtiökokouksen jälkeen, jotta yhtiökokouspäivänä ostettujen osakkeiden omistus ehditään selvittää arvopaperikeskuksessa).

Selvityspäivä on tärkeä myös osakkeita myytäessä. Vaikka rahat näkyvät tilillä heti kauppojen jälkeen, virallisesti rahat siirtyvät tilillesi vasta selvityspäivänä. Tämän takia pankki saattaa veloittaa sijoittajalta korkoa, jos hän nostaa osakkeiden myynnistä saadut rahat ennen selvityspäivää (**T+2**). Jos rahat käyttää uusien osakkeiden ostamiseen, tästä ei seuraa korkokustannuksia.

5. Pidä kirjaa tekemistäsi sijoituksista verotusta varten

Suomessa sijoittajilla on muistiinpanovelvollisuus verojen maksua varten. Arvopaperi- ja rahastosijoitusten muistiinpanoiksi kelpaavat yleensä palveluntarjoajalta saatavat arvo-osuustilin tiliotteet ja rahastoraportit. Niistä käy selville mm. verovuoden aikana ostetut ja myydyt osakkeet.

Vaikka kotimaiset pankit välittävät nämä tiedot automaattisesti verottajalle, on raportit syytä laittaa talteen. Niistä voi olla hyötyä, jos esimerkiksi siirtää arvo-osuustilin toiseen pankkiin, jolloin vanhat tiedot saattavat kadota. Lisäksi tiettyjen sijoittamiseen liittyvien veroetuuksien (kuten hankintameno-olettama) hyödyntäminen edellyttää oma-aloitteisuutta sijoittajalta. Näitä veroasioita käsitellään kurssilla myöhemmin.